

מן התלמוד

סדר נשים, מסכת קידושין, דף ל"ט

חזיוהו ליהווא גברא דקא זרע חמי ושערי בי גופני. אמר ליה: ניתי מר נשמתי! אמר ליה: לא צהריתו, לא קיימא לן כרבי יאשיה, דאמר עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד!?

חזיוהו ליהווא גברא - ראו את אותו אדם
נשמתי - ננדה אותו
לא צהריתו - לא בהיר לכם

הסבר: רב חנן ורב ענן הלכו בדרך, וראו אדם שזורע חיטים ושעורים בין הגפנים. אמר האחד לשני: בוא ננדה אותו, שהוא עובר על איסור כלאיים! השיב לו חברו: ההלכות האלה אינן בהירות לך, הרי מקובלנו שהלכה כדעת רבי יאשיה, שאיסור כלאיים מהתורה הוא רק כאשר זורעים חיטה, שעורה וחרצן בזריעה אחת, ואם כן אין לנדות את אותו אדם.

על המפה

העיר העתיקה בירושלים

העיר העתיקה בירושלים היא האזור העירוני הקדום של העיר, הכולל את השטח המוקף בחומות, ואת הר ציון ועיר דוד שמחוץ לחומות. היא מחולקת לארבעה רבעים: יהודי, מוסלמי, נוצרי וארמני, וכיום חיים בה כ-39,000 בני אדם. ראשיתה של העיר העתיקה היא בתקופה הכנענית, בה נקראה יבוס. דוד המלך כבש אותה והפך אותה לבירתו, ושלמה בנה בה את בית המקדש. מאז נחשבת ירושלים למקום הקדוש ביותר ליהודים. לאורך ההיסטוריה עברה ירושלים תהפוכות רבות ושלטו בה עמים שונים, שהשאירו בה את רישומם ואת המבנים שהקימו, ביניהם החומות המקיפות את העיר היום, שהוקמו בשנת 1537 בידי סוליימון הראשון, סולטן האימפריה העות'מאנית דאז.

שער יפו, ירושלים
(Wikipedia, יעל י')

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 18:19	כניסת שבת: 18:57
יציאת שבת: 19:30	יציאת שבת: 19:56
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 18:35	כניסת שבת: 19:12
יציאת שבת: 19:32	יציאת שבת: 20:28

סדר נשים | מסכת קידושין ל"ה-מ"א

פרשת האזינו | ב'- ח' בתשרי תשפ"ד (17-23 לספטמבר 2023)

גמר חתימה טובה

דף ל"ה: ולא תקיפו פאת ראשכם

התורה מדריכה אותנו כיצד יש לספר את שער הראש, ואומרת בספר ויקרא: **"ולא תקיפו פאת ראשכם"**. כלומר: אסור לגלח את שערות הראש בצורה כזו שהראש יהיה מוקף בעיגול סביב, סביב. לכן משאירים את השער בצדי הראש והאוזניים, שנקרא פאות - לא מסופר. טעמים אחדים כתבו הראשונים למצוה זו. **הרמב"ם** בספר המצוות כותב שכך נהגו לעשות עובדי עבודה זרה, ולכן התורה אסרה עלינו לעשות כן. **רבי אברהם אבן עזרא** מסביר כי התורה רצתה שנהיה מובדלים במראה מהנוכרים, ולכן הורתה לנו לא לגלח את שער פאות הראש שנמצא בצדי האוזניים.

דף ל"ו: מצוות התלויות בארץ

מצוות התלויות בארץ הן מצוות שתלויות בקרקע של ארץ ישראל. למשל, מצות הפרשת תרומות ומעשרות אינה אלא מיבול הגדל בקרקע בארץ ישראל. לעומת זאת, המגדל חיטה בחוץ לארץ אינו צריך להפריש תרומות ומעשרות. **המשנה אומרת שישנן שתי מצוות שקשורות לקרקע ובכל זאת הן נוהגות גם בחוץ לארץ, ואלו הן: ערלה, וכלאים.**
ערלה: אסור לאכול מפירות העץ בשלוש השנים הראשונות לנטיעתו.
כלאים: אסור לזרוע שני מינים יחד.

דף ל"ז: מצוות פטר חמור

אחת ממאונותיו של אביגדור המליטה עיר - חמור קטן. זה היה הולד הבכור של האתון. אסף אביגדור את כל עובדי המשק והודיע להם: **"בולד החדש שנולד לאתון אסור להשתמש ואסור ליהנות ממנו, כי מצוות פטר חמור קובעת, שבכור חמור הוא קדוש וצריך לפדות אותו תמורת שנה. עד אז אסור להשתמש בחמור הבכור.** התלמוד בדף ה'זה מלמדנו, כי בזכות מצוה זו זכו ישראל לנחול את ארץ ישראל. בטעמה של מצוה זו כותב מחבר ספר "החינוך", כי כן נזכור את ה'הנ הדול שעשה איתנו הקב"ה במצרים, כאשר הוא הרג את בכורי המצרים ולא הרג את בכורי ישראל.

לקראת עשרת ימי תשובה, נכנס המורה יהודה לכיתה ט', ואמר להם שהוא מציע להם דרך כיצד נכון להתנהג בעשרת ימי תשובה. הוא מציע שכל התלמידים ישאירו את הטלפונים הסלולאריים שלהם סגורים בבית בין ראש השנה ליום כיפור, ובכך גם לא יבזבזו זמן בטלפון, גם יימנעו מלשון הרע ורכילות, וגם יתעלו מבחינה חינוכית ורוחנית.

מצד אחד:

חלק מהתלמידים אמרו שזה דבר שהם לא מסוגלים לעמוד בו. הם זקוקים לטלפון ומשתמשים בו כל הזמן, וזה לא מעשי לבקש מהם לסגור אותו לכמה ימים. הם מוכנים לעשות דברים אחרים בעשרת ימי תשובה, אך לא לוותר על הטלפון.

חלק מהתלמידים אמרו שזה
רעיון מצוין ואתגר גדול, לנסות
להתנתק מהטלפון לכמה ימים,
להקדיש את הזמן והכוחות
לדברים שקשורים לימי
התשובה, ולהימנע מבזבז זמן
ועיסוק בשטויות שיש בטלפון.

מה? עתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'והתפללתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

כל קהילה שתצטרף, **תקבל את העלון השבועי**
עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח
 הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לומדי התלמוד הישראלי- בית ספר 'חזון יעקב', אשדוד.

העלאת עצמות החיד"א לישראל

החיד"א, רבי יוסף חיים דוד אזולאי, נפטר ונקבר בליבורנו שבאיטליה. בשנת תשט"ז, 150 שנה לאחר פטירתו, החליט הרב יצחק ניסים, הרב הראשי לישראל, להעלות את עצמותיו לקבורה בארץ ישראל. יחד עם ד"ר שלמה נכון הקימו את אגודת נאמני יד החיד"א, וקיבלו אישור מקהילת ליבורנו להעלות את ארונו. בשנת תש"ך הועלה עצמות החיד"א לירושלים, העיר בה נולד, והוא נקבר בהר המנוחות בתאריך כ' אייר. הרב מרדכי אליהו התבקש על ידי הרב ניסים לעסוק בקבורת החיד"א, ולאחר פטירתו נקבר גם הוא לידו. מעל קברו של החיד"א נבנה "אוהל יד החיד"א", שמאפשר לעלות לקברו ולהתפלל לידו.

ציון החידא בהר המנוחות בירושלים (Wikipedia, Yeudameir)

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

הסיד"א

החיד"א הוא כינויו של הרב יוסף חיים דוד אזולאי, אחד מגדולי ישראל שחי במאה ה-18. היה ידוע כפוסק ומקובל, וכתב ספרים רבים. יצא למסעות ארוכים ברחבי העולם בתור שד"ר - שלוחא דרבנן, כדי לגייס כספים לטובת היהודים היושבים בירושלים, וכך נפגש עם קהילות רבות והותיר עליהן את חותמו. הוא נפטר בליבורנו שבאיטליה, ו-150 שנה לאחר פטירתו הועלו עצמותיו לארץ ונקברו בירושלים.

- 1 מי הדמות הרבנית בצירוף?
- 2 באיזה תפקיד שימש הרב?
- 3 איזה ספר מחזיק הרב?
- 4 איזה ספר מחזיק הילד?
- 5 מה הקשר בין הרב לשיבה שמאחוריו?
- 6 התבוננו היטב בצירוף - יש בו פרט אחד לא נכון - מהו?

1. מגדולי ישראל, רב ומקובל, נולד וגדל בעיר העתיקה בירושלים.
2. למד בישיבת פורת יוסף בירושלים.
3. התמנה לדיין הצעיר ביותר בארץ.
4. כיהן בתור הראשון לציון והרב הראשי לישראל.
5. קבור בהר המנוחות בירושלים לצד החיד"א, שאת עצמותיו העלה לארץ.

ሆኖ ለሀገር አፋጣኝ ጥራት

סדר נשים | מסכת קידושין, דף ל"ח - מ"א

דף ל"ח: "מנחת העומר" ואיסור "חדש"

בתורה נאמר שאין לאכול מהתבואה החדשה שגדלה בשדה, עד שיקריבו בבית המקדש את "מנחת העומר".

איסור זה מכונה **"איסור חדש"**. כלומר: אסור לאכול מהתבואה החדשה.

את "מנחת העומר" הקריבו ביום השני של חג הפסח, בט"ז בניסן, ומיד עם הקרבת "מנחת העומר" מותר היה לאכול מן התבואה החדשה. כל מי שהתגורר בירושלים היה יכול לבקר האם בבית המקדש כבר הקריבו את מנחת העומר וכן לדעת אם מותר לאכול מהתבואה החדשה.

אך מה עשו היהודים שהתגוררו במרחקים ולא ידעו אם הקריבו מנחת העומר? התשובה היא שהחל מחצות היום מותר להם לאכול מהתבואה החדשה, מפני שהזקה על בית דין שלא יתעצלו להתאחר בהקרבת הקורבן אחרי חצות היום ובדאי כבר הקריבוהו (רמב"ם).

דף ל"ט: האמורא "אריון"

בדף זה לומדים שהאמורא לוי כינה את האמורא שמואל בשם **"אריון"**.

בתלמוד מופיעות מחלוקות רבות בין רב לשמואל. הפלל הקובע הוא, כי אם המחלוקת היא בענייני איסורים - הלכה כרב ולא כשמואל, ואם המחלוקת היא בדיני ממונות - הלכה כשמואל ולא כרב.

לכן כינו את שמואל "אריון" - על שם אחד המלכים המוזכרים בפרשת לך לך, כי בדיני ממונות היה שמואל כמו מלך שהכל שומעים לו.

מדוע כינוהו דוקא אריון, הרי ישנם שמות מלכים נוספים? ההסבר הוא שבחרו דוקא בשם זה כי במילה "אריון" מסתתרת גם המילה "ארי", והיא מרמזת כי בדיני ממונות היה שמואל כמלך החיות שהכל שומעים לו.

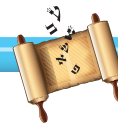
דף מ': שחר על המחשבה

יוסף ששמע כי שכנו יושב "שבטעה" בעיר אחרת, על פטירת אמו תכנן לנסוע אליו ולנחמו, אך לפתע חלה יוסף והוא נאלץ לנחם במיטתו במצות הרופא.

צער רב הצטער יוסף על שאינו יכול לנסוע לנחם את שכנו, אך רב בית הכנסת אמר לו שמון הפסוק בספר מלאכי: "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו". לומדים מכך כי גם יהודי שחשב לקים מצוה, אך בסוף נאנס ולא הצליח לקימה, זוכה לשחר מפני שרצה לקים מצוה.

דף מ"א: הרגזן ובעל המזג הטוב

בדף זה מסתים הפרק הראשון של מסכת קידושין, שהוא פרק ארוך בן ארבעים דפים. כה אמר בר קפרא: **אדם רגזן הנוטה לכעוס אין לו מכף כל הנאה אלא רק סבל ויסורים**. כי הוא נהיה חולה מכף. לעומת זאת, אדם בעל מזג טוב המתנהג בנחת וברוגע, שאכפת לו מאנשים אחרים והוא דואג להם, הרי הוא חי חיים נעימים ונוחים וגם יזכה על כך לשחר בעולם הבא כי הוא גומל חסד עם הבריות.

דבר תורה

אחד הכוחות החשובים שנתן הקב"ה לאדם הוא כוח השכחה. השכחה גורמת לנו להתרגש מחדש מדברים שחלפו, ומסייעת לנו לשכוח אירועים קשים שחווינו. אולם, לצד מעלתה של השכחה חבויה בה גם סכנה גדולה, שכן בגללה אנו עלולים לשכוח דברים חשובים שאותם חייבים תמיד לזכור. משה רבנו מזהיר את ישראל בפרשתנו, שייזהרו שלא להשתמש בכוח הגדול שנתן לנו הקב"ה, כנגד הבורא בעצמו.

הקב"ה הוא זה שהוליד בנו את כוח השכחה: **"צור ילדך תשי"**, לטובתנו, אך עלינו לשים לב ולהיזהר שלא להשתמש בכוח זה עצמו נגד מי שנתן לנו אותו, ולשכוח חס ושלום את הבורא: **"ותשכח אל מחולק"**.

חידה!

למדנו על מצוות התלויות בארץ. זהו את המצוות התלויות בארץ שסדר אותיותיהן השתנה:

1. המטיש

2. כרוביים

3. קטל

4. המרות

5. מרשע

(לחצו על המילים ואלץ למצוא את המצוות)

שאלות השבוע

- מדוע מגדלים פאות ולא מגלחים אותן?
- מתי מותר לאכול מהתבואה החדשה של השנה?
- איזה אמורא היה מכונה "אריון" ומדוע?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.*בפיקוח רואה חשבון

